

ODLUKA

O POSTUPANJU SA SUMNJIVIM PRIMJERCIMA EURO NOVČANICA I KOVANOG NOVCA I DRUGIM AKTIVNOSTIMA ZA ZAŠTITU EURA OD FALSIFIKOVANJA

("Službeni list Crne Gore", br. 35/11 od 21.07.2011, 61/18 od 14.09.2018)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovom odlukom uređuje se postupanje sa sumnjivim primjercima euro novčanica i kovanog novca i druge aktivnosti za zaštitu eura od falsifikovanja.

Član 2

U smislu ove odluke, falsifikovanje označava sljedeće aktivnosti:

- a) bilo kakvo neovlašćeno pravljenje ili mijenjanje euro novčanica i kovanog novca, bez obzira na sredstva koja se koriste;
- b) puštanje u promet falsifikovanih euro novčanica ili kovanog novca;
- c) uvoz, izvoz, transport, primanje ili sticanje falsifikovanih euro novčanica ili kovanog novca sa ciljem puštanja u promet istih i sa saznanjem da su falsifikati;
- d) prevarno pravljenje, primanje, dobijanje ili posjedovanje:
 - instrumenata, proizvoda, kompjuterskih programa i bilo kojih drugih sredstava koji su posebno prilagođeni prevarnom pravljenju ili mijenjanju euro novčanica i kovanog novca, ili
 - holograma ili drugih djelova koji služe za zaštitu euro novčanica i kovanog novca od prevarnog pravljenja ili mijenjanja.

Ova odluka se primjenjuje na zaštitu eura od falsifikovanja nezavisno od primjene odredaba Krivičnog zakonika koje se odnose na falsifikovanje novca.

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovoj odluci imaju sljedeće značenje:

- 1) "euro novčanice i kovani novac za koji postoji sumnja da su falsifikat" označava primjerke euro novčanica i kovanog novca koji izgledaju poput originalnih, a sumnja se da su izrađeni ili preinačeni falsifikovanjem;
- 2) "falsifikati euro novčanica i kovanog novca" označava primjerke euro novčanica i kovanog novca za koje se tehničkom analizom utrdi da su izrađeni ili preinačeni falsifikovanjem;
- 3) "rukovaoci gotovinom" su kreditne institucije i finansijske institucije i ostali pružaoci usluga uplate i isplate euro novčanica i kovanog novca, ovlašćeni mjenjači i svi drugi subjekti angažovani u obradi i distribuciji euro novčanica i kovanog novca javnosti, uključujući prevoznike euro novčanica i kovanog novca i ostale subjekte koji se na sekundarnoj osnovi bave obradom i distribucijom euro novčanica i kovanog novca javnosti preko bankomata u okviru tih sekundarnih aktivnosti (trgovci, kazina i sl.), kao i Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) u obavljanju poslova platnog prometa;
- 4) "klijent" označava rezidenta, odnosno nerezidenta koji rukovaocu gotovinom preda euro novčanice i kovani novac za koji postoji sumnja da je falsifikat;
- 5) "tehnički i statistički podaci" označavaju podatke pomoću kojih se falsifikovane euro novčanice i kovani novac mogu prepoznati (tehnički opis vrste falsifikata) i podatke o broju falsifikovanih euro novčanica i kovanog novca po porijeklu, posebno geografskom;
- 6) "Nacionalni centri" su Nacionalni centar za borbu protiv falsifikovanja, Nacionalni centar za analizu novčanica i Nacionalni centar za analizu kovanog novca. Nacionalni centri se organizuju u Centralnoj banci i preduzimaju i sprovode aktivnosti na sprječavanju falsifikovanja i na otkrivanju falsifikata euro novčanica i kovanog novca na nacionalnom nivou i aktivnosti na saradnji sa odgovarajućim organima i tijelima u zemlji i inostranstvu na sprječavanju falsifikovanja i otkrivanja falsifikata.

Finansijskim institucijama, u smislu stava 1 tačka 3 ovog člana, smatraju se pravna lica koja pružaju finansijske usluge i kojima je Centralna banka izdala dozvolu za rad, odnosno odobrenje za pružanje finansijskih usluga.

II. POSTUPANJE RUKOVAOCA GOTOVINOM SA SUMNJIVIM PRIMJERCIMA EURO NOVČANICA I KOVANOG NOVCA

Član 4

Rukovaoci gotovinom obavezni su da provjeru autentičnosti euro novčanica i kovanog novca izvrše i prilikom prijema od klijenata i prilikom vraćanja u opticaj.

Provjeru autentičnosti euro novčanica i kovanog novca rukovaoci gotovinom obavezni su da vrše na način i u skladu sa procedurama utvrđenim odlukom kojom se uređuje provjera podobnosti i autentičnosti i vraćanje u opticaj euro novčanica i kovanog novca.

Član 5

Rukovaoci gotovinom obavezni su da, bez odlaganja, privremeno zaplijene od klijenta i povuku iz opticaja sve primljene primjerke euro novčanica i kovanog novca za koje znaju ili imaju dovoljno razloga da sumnjaju da mogu biti falsifikati.

Za privremeno zaplijenjene euro novčanice i kovani novac rukovalac gotovinom izdaje klijentu potvrdu, na obrascu koji se daje u Prilogu 1 ove odluke i čini njen sastavni dio.

Član 6

Privremeno zaplijenjene euro novčanice i kovani novac rukovalac gotovinom dostavlja Nacionalnom centru za borbu protiv falsifikovanja, zajedno sa zahtjevom za tehničku analizu euro novčanica i kovanog novca radi utvrđivanja autentičnosti, koji se podnosi na obrascu koji se daje u Prilogu 2 ove odluke i čini njen sastavni dio.

Član 7

Ako se tehničkom analizom provjere autentičnosti euro novčanica i kovanog novca utvrdi da nije falsifikat, Nacionalni centar za borbu protiv falsifikovanja vrši povraćaj privremeno zaplijenjenih euro novčanica i kovanog novca rukovaocu gotovinom.

Rukovalac gotovinom obavezan je da, u najkraćem roku, obavijesti klijenta o rezultatima izvršene tehničke analize i pozove ga da preuzme privremeno zaplijenjene primjerke euro novčanica i kovanog novca.

III. NACIONALNI CENTRI

Član 8

Nacionalni centar za borbu protiv falsifikovanja:

- prikuplja tehničke i statističke podatke o falsifikatima euro novčanica i kovanog novca, formira sistem za praćenje registrovanih falsifikata i omogućava korišćenje podataka o falsifikatima u skladu sa ovom odlukom i drugim propisima;
- određuje tehničke i statističke podatke o falsifikatima euro novčanica i kovanog novca od kojih se sastoji sistem za praćenje falsifikata, uključujući detaljan sadržaj baze podataka koja obuhvata podatke o zaplijenjenim i otkrivenim falsifikatima sa slikovitim prikazom falsifikata, funkcije nužne za upravljanje sistemom, mrežu i komunikacije, kao i sigurnosne aspekte;
- priprema i saopštava informacije o pojavama falsifikata euro novčanica i kovanog novca, u čemu saraduje sa nadležnim organima i tijelima u zemlji i inostranstvu;
- učestvuje u pripremi i realizaciji sporazuma sa ovlašćenim organima i tijelima u zemlji i inostranstvu o saradnji u oblasti sprječavanja falsifikovanja i otkrivanja falsifikata, kao i o saradnji sa proizvođačima uređaja za utvrđivanje autentičnosti euro novčanica i kovanog novca.

Član 9

Nacionalni centar za analizu novčanica:

- vrši tehničku analizu sumnjivih primjeraka euro novčanica i o tome sačinjava izvještaj;
- vrši klasifikaciju falsifikata;
- izrađuje izvještaje o pojavi falsifikata euro novčanica;
- čuva primjerke falsifikata euro novčanica;

-
- učestvuje u pripremi i realizaciji sporazuma sa ovlaštenim organima i tijelima u zemlji i inostranstvu o saradnji u oblasti sprječavanja falsifikovanja i otkrivanja falsifikata, kao i o saradnji sa proizvođačima uređaja za utvrđivanje autentičnosti euro novčanica;
 - organizuje i sprovodi osposobljavanje zaposlenih kod rukovaoca gotovinom, kao i svih ostalih zainteresovanih učesnika koji rukuju euro novčanicama, radi sprječavanja falsifikovanja i otkrivanja falsifikata.

Član 10

Nacionalni centar za analizu kovanog novca:

- vrši tehničku analizu sumnjivih primjeraka euro kovanog novca i o tome sačinjava izvještaj;
- vrši klasifikaciju falsifikata;
- izrađuje izvještaje o pojavi falsifikata euro kovanog novca;
- čuva primjerke falsifikata euro kovanog novca;
- učestvuje u pripremi i realizaciji sporazuma sa ovlaštenim organima i tijelima u zemlji i inostranstvu o saradnji u oblasti sprječavanja falsifikovanja i otkrivanja falsifikata, kao i o saradnji sa proizvođačima uređaja za utvrđivanje autentičnosti euro kovanog novca;
- organizuje i sprovodi osposobljavanje zaposlenih kod rukovaoca gotovinom, kao i svih ostalih zainteresovanih učesnika koji rukuju euro kovanim novcem, radi sprječavanja falsifikovanja i otkrivanja falsifikata.

IV. POSTUPANJE NACIONALNIH CENTARA SA SUMNJIVIM PRIMJERCIMA EURO NOVČANICA I KOVANOG NOVCA

Član 11

Nacionalni centar za borbu protiv falsifikovanja prima od rukovaoca gotovinom i organa državne uprave nadležnog za poslove policije privremeno zaplijenjene euro novčanice i kovani novac, a prima i od drugih lica primjerke euro novčanica i kovanog novca za koje postoji sumnja da su falsifikati.

Primljene euro novčanice iz stava 1 ovog člana Nacionalni centar za borbu protiv falsifikovanja prosljeđuje na tehničku analizu u Nacionalni centar za analizu novčanica, a euro kovani novac prosljeđuje na tehničku analizu u Nacionalni centar za analizu kovanog novca.

Nacionalni centar za analizu novčanica i Nacionalni centar za analizu kovanog novca sačinjavaju izvještaj o tehničkoj analizi privremeno zaplijenjenih euro novčanica, odnosno euro kovanog novca, na obrascima koji se daju u Prilogu 3 i Prilogu 4 ove odluke i čine njen sastavni dio i dostavljaju ga Nacionalnom centru za borbu protiv falsifikovanja, koji ga prosljeđuje rukovaocu gotovinom ili drugom licu koje je dostavilo sumnjive primjerke euro novčanica i kovanog novca.

Falsifikovane euro novčanice čuvaju se u Nacionalnom centru za analizu novčanica, a falsifikovani euro kovani novac čuva se u Nacionalnom centru za analizu kovanog novca.

Član 12

Falsifikati euro novčanica i kovanog novca rangiraju se po uspješnosti izrade, odnosno po stepenu sličnosti sa originalnim novcem na sljedeći način:

- 1) fasifikat loše izrade,
- 2) falsifikat osrednje izrade,
- 3) falsifikat dobre izrade,
- 4) falsifikat veoma dobre izrade,
- 5) opasan falsifikat.

Član 13

Nacionalni centar za borbu protiv falsifikovanja dostavlja primjerke falsifikovanih euro novčanica i kovanog novca organu državne uprave nadležnom za poslove policije, sudovima ili tužilaštvu, na osnovu njihovog pisanog zahtjeva.

Nacionalni centar za analizu novčanica i Nacionalni centar za analizu kovanog novca mogu primjerke falsifikovanih euro novčanica i kovanog novca dostaviti Evropskoj centralnoj banci i Evropskoj komisiji - Direktoratu za ekonomska i finansijska pitanja (DG ECFIN)/Evropskom tehničkom i naučnom centru (ETSC), radi klasifikacije i provjere.

Član 14

Nacionalni centri mogu, na pisani zahtjev rukovaoca gotovinom, privremeno ustupiti primjerke falsifikata euro novčanica i kovanog novca za potrebe kontrole i prilagodavanja uređaja kojima rukovalac gotovinom provjerava autentičnost euro novčanica i kovanog novca.

Član 15

Falsifikate euro novčanica i kovanog novca Centralna banka zadržava bez naknade.

Član 16

Za zaposlene kod rukovaoca gotovinom Nacionalni centar za analizu novčanica i Nacionalni centar za analizu kovanog novca organizuju i sprovode obuku za provjeru autentičnosti euro novčanica i kovanog novca.

V. SARADNJA I UZAJAMNA POMOĆ

Član 17

U cilju efikasne zaštite euro novčanica i kovanog novca od falsifikovanja, Nacionalni centri saraduju sa rukovaocima gotovinom i nadležnim domaćim državnim organima.

Nacionalni centri, prilikom vršenja svojih zadataka, posebno saraduju sa organom državne uprave nadležnim za poslove policije u:

- razmjeni informacija u vezi sa sprječavanjem falsifikovanja i sprječavanjem puštanja u promet falsifikovanih euro novčanica i kovanog novca;
- pružanju redovnih informacija o uticaju falsifikovanja u svrhu strateške analize;
- obezbjeđivanju međusobne pomoći u sprječavanju falsifikovanja euro novčanica i kovanog novca, koja uključuje naučnu podršku i obuku uz logističku podršku.

Nacionalni centri su dužni da ovlaštenim predstavnicima organa državne uprave nadležnog za poslove policije stavi na raspolaganje informacije o pojavi i karakteristikama falsifikovanih euro novčanica i kovanog novca.

Član 18

Nacionalni centri ostvaruju saradnju sa stranim organima i tijelima nadležnim za sprječavanje falsifikovanja i otkrivanje falsifikata i nacionalnim centrima drugih država.

U ostvarivanju saradnje iz stava 1 ovog člana, sa Evropskom centralnom bankom i Evropskim centrom za analizu falsifikata (CAC) saradnju ostvaruje Nacionalni centar za analizu novčanica, a sa Evropskom komisijom - Direktoratom za ekonomska i finansijska pitanja (DG ECFIN)/Evropskim tehničkim i naučnim centrom (ETSC) saradnju ostvaruje Nacionalni centar za analizu kovanog novca.

VI. SHODNA PRIMJENA

Član 19

Odredbe ove odluke shodno se primjenjuju i na postupanje sa sumnjivim primjercima novčanica i kovanog novca koje nijesu euro.

VII. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 20

Nacionalni centri otpočeće sa ostvarivanjem nadležnosti utvrđenih ovom odlukom najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ove odluke, u kome će se preduzeti sve neophodne aktivnosti za obezbjeđivanje funkcionisanja Nacionalnih centara na nacionalnom nivou.

Do otpočinjanja ostvarivanja nadležnosti Nacionalnih centara utvrđenih ovom odlukom, poslove i aktivnosti iz ove odluke u vezi sa euro novčanicama i kovanim novcem za koji postoji sumnja da su falsifikat obavlja Centralna banka - Trezor.

Član 21

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

 (Naziv rukovaoca gotovinom
 ili drugog lica)

Djelovodni broj: _____

Mjesto i datum: _____

**Z A H T J E V
 ZA TEHNIČKU ANALIZU NOVCA RADI
 UTVRĐIVANJA NJEGOVE AUTENTIČNOSTI**

NOVČANICE				KOVANI NOVAC			
Valuta	Apoen	Serijski broj	Broj komada	Valuta	Apoen	Godina kovanja	Broj komada

Datum i mjesto otkrivanja novca za koji postoji sumnja da je falsifikat	Datum:
	Mjesto:
Detalji o okolnostima otkrivanja novca za koji postoji sumnja da je falsifikat	
Podaci o licu koje je novac za koji postoji sumnja da je falsifikat stavilo u opticaj, odnosno o licu koje zahtijeva utvrđivanje autentičnosti novca	Ime i prezime:
	Adresa:
	Kontakt-telefon:
	JMBG ili broj pasoša i državljanstvo:
Podaci o rukovaocu gotovinom u čijoj uplati je nađen novac za koji postoji sumnja da je falsifikat	Naziv, sjedište i poslovna jedinica:
	Kontakt telefon:

M.P.

 (potpis ovlašćenog lica)

CENTRALNA BANKA CRNE GORE
Nacionalni centar za analizu novčanica/
Nacionalni centar za analizu kovanog novca¹

Podgorica, _____ godine
Br. _____

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ TEHNIČKOJ ANALIZI NOVCA
DOSTAVLJENOG POD SUMNJOM DA JE FALSIFIKAT

Na osnovu podnijetog zahtjeva _____
br. _____ od _____, izvršena je tehnička analiza:

Utvrđeno je da je predmetni novac **FALSIFIKAT** poznatog tipa - novog tipa

1) loše izrade 2) osrednje izrade 3) dobre izrade 4) veoma dobre izrade 5) opasan falsifikat

OPIS FALSIFIKOVANOG NOVCA

Falsifikovani novac ovog tipa registrovan je:

- a) Evropske centralne banke, gdje se vodi kao tip:
indikativ:
- b) kod Centralne banke Crne Gore, gdje se vodi kao tip:
indikativ:

Mjesto, datum i okolnosti otkrivanja novca pod sumnjom da je falsifikovan, prema podacima iz zahtjeva:

M.P.

(potpis ovlašćenog lica)

¹ Nacionalni centar za analizu novčanica sačinjava izvještaj o tehničkoj analizi euro novčanica, a Nacionalni centar za analizu kovanog novca sačinjava izvještaj o tehničkoj analizi euro kovanog novca

CENTRALNA BANKA CRNE GORE
Nacionalni centar za analizu novčanica/
Nacionalni centar za analizu kovanog novca²

Podgorica, _____ godine
Br. _____

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ TEHNIČKOJ ANALIZI NOVCA
DOSTAVLJENOG POD SUMNJOM DA JE FALSIFIKOVAN

Na osnovu podnijetog zahtjeva _____
br. _____ od _____, izvršena je tehnička analiza:

Utvrđeno je da je predmetni novac **ORIGINAL**.

NAPOMENA

M.P.

(potpis ovlašćenog lica)

² Nacionalni centar za analizu novčanica sačinjava izvještaj o tehničkoj analizi euro novčanica, a Nacionalni centar za analizu kovanog novca sačinjava izvještaj o tehničkoj analizi euro kovanog novca